

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування

ЛАВРЕНТЬЄВ ВОЛОДИМИР ВОЛОДИМИРОВИЧ

**МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПОЛІТИЧНОЮ
ОСВІТОЮ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ**

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

Миколаїв – 2020

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Політична освіченість населення впливає на усі сфери життя суспільства в цілому, так як політика у сучасному пост-модернському суспільстві відіграє найважливішу роль у громадському житті населення, впливаючи на хід подій всередині країни економічно, соціально та психологічно. Політично освічена особа може розуміти усі тонкощі маніпуляцій політичних партій та виділити для себе ту політичну істину, котра притаманна його психологічному настрою та його ідеям. Політично освічене суспільство здатне створити найкращі умови для себе та створить умови існування небайдужого соціуму.

Політична освіта відноситься до числа пріоритетних напрямів освітніх програм Західної Європи, що вказує на політичну стабільність в цих країнах, їх рівень життя, з котрого випливає освіченість населення та його грамотність. Правильно підготовлена реформа та зміни у сфері політичної освіти в Україні зможуть підвищити рівень політичної обізнаності, що у свою чергу приведе до певної політичної стабільності та не буде провокувати нових переворотів.

В даний час молоде населення більшість інформації про політику дізнається з допомогою Інтернету самостійно, але це лише невелика кількість. Велика частка населення не знайома з елементарними особливостями політики, що приводить до легкого маніпулювання тими, кому це вигідно. Створення інституціолізованої програми освічення населення повинне бути однією із основних соціальних програм, пов'язаних з освітою.

Вивчення реалізації політичної освіти в інших країнах повинно слугувати для України прикладом для наслідування задля реалізації такої важливої соціальної галузі. У зв'язку з цим видається актуальним дослідження механізму державного регулювання сфери політичної освіти, а також виявлення перспективних напрямків його розвитку в нашій країні в інтересах держави і населення.

Сучасний стан наукових досліджень обраної проблематики характеризується незначною наявністю спеціальних досліджень. За останній час з'явилися дослідження таких авторів та дослідницьких центрів, як «Центр Разумкова», А. Безвербний, В. Горбатенко, О. Дем'янчук, Ю. Загородній, М. Іванов, В. Іванова, Ю. Кальниш, В. Курило, С. Савченко, А. Соловйов тощо. В даних працях було надано загальну характеристику особливостям політичної освіти у цілому, способи правильної реалізації та можливі наслідки після реалізації.

Емпіричну базу дослідження склали дані статистичних досліджень, що характеризують розвиток сфери політичної освіти за кордоном та в Україні, матеріали науково-практичних конференцій, інформація, опублікована в періодичній пресі та в системі Інтернет.

Об'єктом дослідження є державне регулювання політичної освіти

Предметом дослідження є механізми державного регулювання політичної освіти України.

Метою дослідження є виявлення проблем та знаходження найбільш перспективних напрямків державного регулювання сфери політичної освіти в Україні на основі наявного міжнародного досвіду.

Відповідно до мети було поставлено наступні **завдання**:

- з'ясувати сутність, історію, еволюцію та зміст державного регулювання сфери політичної освіти;
- виявити основні концепції та напрями регулювання сфери політичної освіти, що мають практичне застосування в зарубіжних країнах;
- вивчити аналіз механізмів регулювання політичною освітою ;
- розробити рекомендації щодо удосконалення державного регулювання сфери політичної освіти в Україні.

Методи дослідження. Методологічна база дослідження представлена загальними і спеціальними науковими методами. Методи системного та структурного аналізу були використані при систематизації наукової інформації за темою роботи та при дослідженні сутності основних понять дослідження. Застосування системного підходу забезпечило теоретичне узагальнення наукових поглядів вітчизняних і зарубіжних вчених, присвячених дослідженню особливостей політичної освіти. Крім того, в даному дослідженні були застосовані загальнонаукові методи аналізу та синтезу, індукції та дедукції.

Сукупність цих та інших методів і прийомів дала змогу забезпечити всебічність вивчення проблеми та достовірність висновків. Загалом в роботі широко використовується комплексний підхід до методології дослідження, коли методи, які застосовуються, доповнюють один одного.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що в роботі проаналізовано теоретичні положення та розроблено концептуальні напрямки розвитку політичної освіти в Україні:

- зроблена оцінка стану політичної освіти в українському суспільстві на основі проведеного практичного дослідження й запропонована для впровадження «гібридна система політичної освіти», що з урахуванням міжнародного досвіду повинна поєднувати нові елементи з успадкованими від радянської системи, яка охоплювала б усі складові системи: освіту дорослих, юнаків, держслужбовців, а також Збройні Сили та інші силові структури;
- обґрунтовано шляхи підвищення ефективності механізмів державного регулювання у сфері політичної освіти на основі кращих зарубіжних практик, заснованих на принципах Західноєвропейської цивілізації.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що впровадження розроблених рекомендацій щодо вдосконалення механізму державного регулювання політичною освітою дозволить суттєво підвищити рівень освіченості населення, а також дозволить сформулювати механізм державного регулювання у сфері політичної освіти, практичне застосування, яке дозволяє здійснити право громадянина на освіту, дозволить зрозуміти громадянам усі особливості політичного життя усередині країни, в котрій вони живуть. Результати дослідження можуть використовуватися в навчальному процесі для студентів різних спеціальностей при читанні курсів «Державне управління», «Політологія», «Педагогіка» тощо.

Апробація результатів магістерської роботи. Основні положення магістерської роботи було обговорено на Всеукраїнській науково-практичній конференції: «Могилянські читання – 2020: Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти» (2020р.) м. Миколаїв.

Структура та обсяг роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи складає 81 сторінку, із них 75 сторінок основного тексту.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та основні завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, висвітлено наукову новизну і практичне значення виконаної роботи. Наведено результати апробації основних положень та особистий внесок автора дослідження.

У **першому розділі** «*Теоретичні засади дослідження політичної освіти в українському суспільстві*» висвітлено теоретичні підходи в дослідженні державної політики забезпечення реалізації політичної освіти в Україні, охарактеризовано особливості історичних аспектів у становленні політичної освіти, як явища та європейський досвід державного регулювання політичною освітою.

Підрозділ 1.1. «Сутність та зміст політичної освіти в теорії та практиці державного управління» присвячений теоретичному аспекту дослідження даного питання.

Демократична політична освіта здійснюється на засадах відмови від індоктринації, нав'язування чиеїсь однієї думки; вона має полягати у наданні знань про суспільство й події в ньому, у створенні можливості для тих, хто навчається, формувати власну думку про них, ставлення і волю до дії.

Демократична політична освіта має давати людині орієнтацію до дії – сприяти усвідомленню нею власних інтересів, пошуку шляхів їх прийнятної реалізації та впливу на існуючу політичну ситуацію. Політична освіта виходить з того, що різні люди мають різні інтереси; кожна людина має оцінювати ситуацію, виходячи з власних інтересів, навчитися самостійно ухвалювати рішення про те, як вона включається в політичне життя.

Формування політичних уявлень здійснюється через: засвоєння певних знань про права і свободи громадянина, способи й механізми їх здійснення і захисту, про влаштування суспільства й інститутів публічного урядування, процедури їхнього функціонування і способи впливу на них, опанування вмінь аналізувати, узагальнювати, систематизувати та структурувати інформацію, встановлювати зв'язки між окремими її блоками та будувати прогностичні моделі.

У цьому підрозділі окрім питання політичної освіти було розкрито питання політичної культури та її ролі у суспільстві. Зазначено, що політична культура включає: ціннісні характеристики і принципи функціонування політичних інститутів, розвитку політичних відносин і процесів; характер участі людей в політиці; рівень і характер теоретичних знань про політику, ступінь розвитку політичних наук і культуру реалізації їхніх творчих досягнень; оцінки політичних явищ, політичні орієнтації людей по відношенню до влади, власної політичної позиції та поведінки; емоційно-вольову сторону політичних позицій (любов, неприязнь, інтерес, воля); зразки політичної поведінки, стилю, які визначають як можна і треба поводитися; характер і цінності політичної соціалізації; релігійно-політичні орієнтації та оцінки.

Доведено, що політична культура – це комплекс уявлень тієї чи іншої національно-культурної або соціально-професійної спільноти або групи про світ політики, політичних взаємин, законів і правил їх функціонування

Зроблено висновок, що основи політичної освіти та політичної культури є досить вагомими в усьому світі. Розкриваючи питання функцій, форм та різновидів виявлено усю суть політичної освіти у теоретичному розрізі.

У підрозділі 1.2. «Еволюція державної політики в галузі політичної освіти» розкрито особливості становлення державної політики від Радянського Союзу до сучасної України.

Зазначено, що система політичної освіти, яка функціонувала в Радянському Союзі, є свідченням того, наскільки невід'ємною керівники держави вважали постійну партійно-ідеологічну роботу з населенням. Метою функціонування такої системи було створення в суспільстві певної світоглядної концепції для самовідтворення і продовження існування державно-політичної системи, заснованої на відсутності конкуруючих партій та громадських організацій, підпорядкуванні інтересів особистості інтересам ідеологічним.

В період від здобуття незалежності в Україні сформувалася масштабна мережа інститутів політичної та громадянської освіти. Ця мережа має доволі різноманітну структуру, її складові присутні як у формальній, так і у неформальній освіті. Політична освіта у певних випадках здійснювалася з допомогою політичних партій. Функціонують також комерційні структури (часом під виглядом неурядових організацій), які намагаються проводити платні освітні послуги, як правило, орієнтовані на майбутніх членів політичної арени.

Зроблені висновки, що в Україні існує досить розгалужена мережа суб'єктів політичної/громадянської освіти. Її складові є дуже різноманітними, між собою вони поєднуються зв'язками різного характеру та різної інтенсивності: більшою мірою скоординованими та системними є дії суб'єктів, що працюють у сфері формальної освіти, тоді як у сфері неформальної освіти такі зв'язки не мають системного характеру. Це ж стосується і змісту освіти, що надається різними суб'єктами, залежно від їх типу

У підрозділі 1.3 «Європейський досвід державного регулювання політичною освітою» розкрито особливості функціонування політичної освіти в провідних зарубіжних країнах.

Зазначено, що в ряді європейських країн на державному рівні підтримано ряд широкомасштабних програм з освіти в сфері прав людини. При цьому права людини розглядаються в якості однієї з основних цінностей формування демократичної громадянськості, тому включаються в шкільні освітні програми (Великобританія, Німеччина, Литва, Польща).

Зроблені висновки, що в управлінні освітою ряду країн як Західної, так і Східної Європи, розвитку громадянської освіти приділяється пильна увага. З формуванням демократичної громадянськості всерйоз пов'язують стійкий демократичний розвиток. Тому громадянська освіта є невід'ємною складовою державних програм початкової, середньої та вищої освіти, які постійно модернізуються, з урахуванням викликів сучасності.

У другому розділі «Аналіз механізмів державного регулювання у сфері політичної освіти в Україні та світі» проаналізовано особливості механізмів державного регулювання політичної освіти, висвітлено проблеми функціонування вітчизняної галузі освіти, досліджено наявний рівень знань у пересічних громадян.

У підрозділі 2.1. «Політична освіта населення як об'єкт соціальної політики» вивчено процес політичної соціалізації індивіда в політичне життя країни через отримання знань про політичні явища і процеси, засвоєння політичних цінностей і стандартів.

Розрізняють дві фази цієї політичної соціалізації:

– перша виражається в «політичній адаптації», тобто інтеграції індивіда в політичну спільноту за допомогою оснащення його досвідом попередніх поколінь, закріпленим в політичній культурі;

– друга – в «політичній інтеріоризації», тобто включенні політичних норм і цінностей у внутрішній світ людини.

Проаналізовано такі поняття, як «політична соціалізація» й «політична освіта».

Доведено, що в результаті політичної соціалізації відбувається включення особистості в політику, формується її політична свідомість, її політична поведінка, то «політична освіта» включає в себе не тільки цілеспрямований вплив на особистість панівної ідеології, а й власну активність індивіда, який вибирає із запропонованого їй набору політичних позицій такі, які відповідають його внутрішнім уявленням і переконанням.

Зроблено висновок, що у процесі політичної соціалізації особистість залучається до безперервного процесу передачі суспільного досвіду, політичних і правових знань, цінностей, ідеалів, правил політичної поведінки, що здійснюється кероване, під контролем держави, яка має дбати про рівень політичної культури своїх громадян. Це передбачає створення системи політичного виховання, мета якого полягає у становленні політично активного, відповідального громадянина, з певним набором особистісних якостей, позитивним ставленням до існуючого суспільно-політичного устрою держави.

У підрозділі 2.2. «Оцінка стану політичної освіти в українському суспільстві» охарактеризовано практичну частину магістерської роботи.

Під час підготовки до магістерської роботи було проведено опитування, яке складалось з п'яти питань:

1. Чи зацікавлені ви політичним життям України?
2. Оцініть свій рівень знань про політику від 1 до 5.
3. Вкажіть ресурс, з якого ви дізнаєтесь про політичні новини.
4. Чи є серед існуючих на теперішній час в Україні політичних партій і рухів такі, яким можна довірити владу?
5. Чи повинні люди цікавитись політикою?

Результат показав, що 73% опитуваних зацікавлені політичним життям і слідкують за політичними новинами і тільки 27% не зацікавлені та не особливо розбираються у політичному житті України. Із опитуваних тільки 11,3% осenіли свій рівень знань про політику на п'ять балів, 44,2% дізнаються про політичні новини з телебачення, 45% не бачать серед існуючих партій чи рухів таких, яким можна довірити владу й тільки 36 % вважають, що такі партії є.

Що стосується запитання «Чи повинні люди цікавитись політикою?», то 69% респондентів вважають так, 11% опитуваних не вважають, що люди повинні цікавитись політикою, а 20% не змогли відповісти на це запитання (Рис.2.1).

Рис. 2.1. Чи повинні люди цікавитись політикою?

Виходячи з аналізу європейського досвіду та проведеного опитування зроблено висновок, що в Україні має бути впроваджена «гібридна система політичної освіти», яка була б створена з урахуванням міжнародного досвіду та поєднувала б собі нові елементи з успадкованими, та охоплювала б усі складові системи освіти, включно з освітою дорослих, молоді, юнацтва, держслужбовців, а також військовослужбовців та працівників інших силових структур. Крім того, органи державної влади повинні мати вплив як на зміст політичної освіти, так і на створення системи її інститутів, але з залучення до цього процесу громадськості.

У третьому розділі «Шляхи вдосконалення механізмів державного регулювання політичною освітою в українському суспільстві» проаналізовано державну політику регулювання політичної освіти, здійснено оцінку ефективності основних заходів підвищення ефективності політичної освіти в цілому, розроблено основні напрями підвищення ефективності системи політичної освіти та надані рекомендації щодо її реалізації.

У підрозділі 3.1. «Шляхи вдосконалення стратегії державної політики в сфері політичної освіти» визначено, що стратегія державної політики в сфері політичної освіти повинна бути спрямована на формування демократичного освітнього середовища й надання населенню України політичних знань про їхні права і свободи, способи й механізми їх здійснення і захисту.

Обґрунтовано, що для вдосконалення та реалізації державної політики в галузі політичної освіти в Україні потрібне:

- зміна національного законодавства про політичну освіту та імплементації його до міжнародного законодавства;
- документальне оформлення структур з навчання політичної освіти;
- розробка й впровадження електронного документообігу у галузі політичної освіти;
- уніфікація документів, що забезпечують функціонування політичної освіти в державі та світовому просторі тощо.

У підрозділі 3.2. «Модернізація системи політичної освіти в Україні» показано, що держава повинна приділяти значну увагу розвитку політичної освіти.

Визначено, що система політичної освіти включає наступні напрями (див. Рис.3.1), кожен з яких має властиві йому мету, зміст і форми політичної освіти.

Рис. 3.1. Система політичної освіти

Доведено, що політична освіта є потенціалом для консолідації суспільства, збереження єдиного соціокультурного простору країни, подолання етнонаціональної напруженості і соціальних конфліктів.

Зроблено висновок, що модернізація системи політичної освіти в Україні можливо лише на шляху розбудови громадянського суспільства, в якому функціонує модель правової поведінки, що складається в діалозі влади і людини, заснована на принципах особистої ініціативи, усвідомлення індивідом власної цінності і правового статусу, на реальній повазі до закону і готовності його неухильно дотримуватися. Становлення демократичної, правової, соціальної держави в нашій країні в значній мірі залежить від політичної освіти, яке включає в себе навчання і виховання в їх нерозривній єдності.

ВИСНОВКИ

Постановка проблеми впливу політичної освіти на політичний процес викликана тією величезною увагою, яка останнім часом приділяється дослідниками в рамках вивчення загальної теми політичних процесів. З іншого боку, намітилася тенденція недооцінки взаємозалежності політичного процесу і рівня оволодіння громадянином політичними знаннями і цивільними навичками, що не може не викликати стурбованості. За великим рахунком, це означає не тільки те, що громадяни об'єктивно зводять до рівня об'єктів насильницького впливу або маніпулювання, але і те, що сама наука не може ідентифікувати політичний світ і виступити інструментом передачі його адекватної картини. Все це робить проблему вивчення політичної освіти в контексті політичного процесу актуальною і соціально затребуваною.

Слід зазначити, що всередині вивчення власне проблеми політичної освіти існує чимало об'єктивних труднощів: широта самого поняття «освіта»; протиріччя між науковістю і політичністю в науковому політичному знанні; розбіжності в підходах і теоріях політичної соціалізації; ряд спрощень в теоретичних підставах політичної дидактики. Все це передбачало комплексний підхід до дослідження.

Аналіз широкого кола джерел і літератури з досліджуваної проблеми показав, що політична освіта грає велику роль в ланцюжку «державна-суспільство-особистість»:

1. Дослідження сутності та змісту політичної освіти в теорії та практиці державного управління дозволяє охарактеризувати її як безперервний процес, і як дискретне явище остільки, оскільки в більшій чи меншій мірі воно детерміновано політичними реаліями конкретної епохи, що відбиває тут і тепер динаміку політичного світу. По-перше тому що політична освіта є найважливішим фактором підтримки буття політичного світу через різноманітні механізми впливу на індивідуальну і суспільну свідомість і поведінку. По-друге тому що виступає як інструмент, що вносить зміни в існування політичного універсуму шляхом узгодження (або неузгодженості) ендогенних і екзогенних сил, що впливають на його стабільність.

Що стосується сучасної України, можна констатувати, що сьогодні проблеми політичної освіти являють собою складне переплетення проблем: від відсутності державної стратегії щодо її включення в освітні програми, неопрацьованості теорії, відсутність дидактики, яка б відповідала періоду транзиту до формування знань і цивільних навичок, затребуваних новими процесами в Україні і в світі.

2. Доведено, що в управлінні освітою ряду країн як Західної, так і Східної Європи, розвитку громадянської освіти приділяється пильна увага. З формуванням демократичної громадянськості всерйоз пов'язують стійкий демократичний розвиток. Тому громадянська освіта є невід'ємною складовою державних програм початкової, середньої та вищої освіти, які постійно модернізуються, з урахуванням викликів сучасності.

Аналіз таких понять, як «політична соціалізація» й «політична освіта», дозволяє визначити, що політична соціалізація, є іманентною складовою політичного процесу, відтворює в кожному новому поколінні стереотипне, клішоване, ставлення попереднього покоління до політичного світу. Політична освіта містить в собі елемент пізнання нового, інноваційного прориву. Це дозволяє порушити баланс усталених знань і уявлень про цей світ або його елементах і, як наслідок, – підштовхнути громадські сили до зміни. Доведено, що в результаті політичної соціалізації особистість залучається до безперервного процесу передачі суспільного досвіду, політичних і правових знань,

цінностей, ідеалів, правил політичної поведінки.

3 Аналіз механізмів регулювання політичною освітою дозволяє зробити висновок, що в Україні має бути впроваджена «гібридна система політичної освіти», яка була б створена з урахуванням міжнародного досвіду та поєднувала б собі нові елементи з успадкованими, та охоплювала б усі складові системи освіти, включно з освітою дорослих, молоді, юнацтва, держслужбовців, а також військовослужбовців та працівників інших силових структур. Крім того, органи державної влади повинні мати вплив як на зміст політичної освіти, так і на створення системи її інститутів, але з залучення до цього процесу громадськості.

4. Обґрунтовано, що стратегія державної політики в сфері політичної освіти повинна бути спрямована на формування демократичного освітнього середовища й надання населенню України політичних знань про їхні права і свободи, способи й механізми їх здійснення і захисту. Тому для вдосконалення та реалізації державної політики в галузі політичної освіти в Україні потрібне:

- зміна національного законодавства про політичну освіту та імплементації його до міжнародного законодавства;
- документальне оформлення структур з навчання політичної освіти;
- розробка й впровадження електронного документообігу у галузі політичної освіти;
- уніфікація документів, що забезпечують функціонування політичної освіти в державі та світовому просторі тощо.

Отже розвиток політичної освіти – це потенціал для консолідації суспільства, збереження єдиного соціокультурного простору країни, подолання етнопонаціональної напруженості і соціальних конфліктів.

Таким чином, модернізація системи політичної освіти в Україні – це шлях до розбудови демократичної, правової, соціальної держави, розвиток громадянського суспільства, в якому функціонує модель правової поведінки, що складається в діалозі влади і людини, заснована на принципах особистої ініціативи, усвідомлення індивідом власної цінності і правового статусу, на реальній повазі до закону і готовності його неухильно дотримуватися.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ

Лаврентьев В.В., Євтушенко О.Н. Напрями підвищення рівня політичної освіти та культури сучасної української молоді. Могилянські читання – 2020: досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти: XXIII Всеукр. наук.-метод. конф.: тези доповідей. Публічне управління в Україні в умовах децентралізації влади та наближення її до європейських стандартів, Миколаїв, 16-20 листоп.2020р./ЧНУ ім. Петра Могили. – Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2020. – С.10-12.

АНОТАЦІЯ

Лаврентьев В. В. Механізми державного регулювання політичною освітою в українському суспільстві. – На правах рукопису.

Магістерська робота на здобуття освітнього ступеню «магістр». Чорноморський національний університет імені Петра Могили. – Миколаїв, 2020

У магістерській роботі висвітлено теоретичні підходи в дослідженні державної політики забезпечення реалізації політичної освіти в Україні, охарактеризовано її особливості, проаналізовано європейський досвід державного регулювання політичною освітою та обґрунтовано шляхи вдосконалення механізмів державного регулювання політичною освітою в українському суспільстві.

Доведено, що демократична політична освіта має давати людині орієнтацію до дії, пошуку шляхів їх реалізації виходячи з того, що кожна людина має оцінювати ситуацію, виходячи з власних інтересів.

Встановлено, що в Україні існує досить розгалужена мережа суб'єктів політичної/громадянської освіти. Її складові є дуже різномірними, між собою вони поєднуються зв'язками різного характеру та різної інтенсивності: більшою мірою скоординованими та системними є дії суб'єктів, що працюють у сфері формальної освіти, тоді як у сфері неформальної освіти такі зв'язки не мають системного характеру. Це ж стосується і змісту освіти, що надається різними суб'єктами, залежно від їх типу

Зазначено, що в ряді європейських країн на державному рівні підтримано ряд широкомасштабних програм з освіти в сфері прав людини. При цьому права людини розглядаються в якості однієї з основних цінностей формування демократичної громадянськості, тому включаються в шкільні освітні програми (Великобританія, Німеччина, Литва, Польща), з урахуванням викликів сучасності.

Отриманий аналітичний матеріал (аналіз європейського досвіду та проведеного опитування) дозволив визначити, що в Україні має бути впроваджена «гібридна система політичної освіти», яка була б створена з урахуванням міжнародного досвіду та поєднувала б собі нові елементи з успадкованими. Наголошено, що органи державної влади повинні мати вплив як на зміст політичної освіти, так і на створення системи її інститутів, але з залучення до цього процесу громадськості.

Обґрунтовано, що модернізація системи політичної освіти в Україні можливо лише на шляху розбудови громадянського суспільства, в якому функціонує модель правової поведінки, що складається в діалозі влади і людини, заснована на принципах особистої ініціативи, усвідомлення індивідом власної цінності і правового статусу, на реальній повазі до закону і готовності його неухильно дотримуватися.

Ключові слова: освіта, політична освіта, демократична політична освіта, система політичної освіти, політична культура, політична соціалізація.

ANNOTATION

Lavrentyev V.V. Mechanisms of state regulation of political education in Ukrainian society. - On the rights of the manuscript.

Master's thesis for obtaining educational degree of "master". Petro Mohyla Black Sea National University. – Mykolaiv, 2020.

The master's thesis highlights theoretical approaches in the study of state policy to ensure the implementation of political education in Ukraine, describes its features, analyzes the European experience of state regulation of political education and substantiates ways to improve mechanisms of state regulation of political education in Ukrainian society.

It is proved that democratic political education should give a person an orientation to action, finding ways to implement them based on the fact that each person should assess the situation based on their own interests.

It is established that in Ukraine there is a rather extensive network of subjects of political / civic education. Its components are very diverse, they are combined with links of different nature and intensity: more coordinated and systematic are the actions of actors working in the field of formal education, while in the field of non-formal education such links do not have a systematic character. The same applies to the content of education provided by different subjects, depending on their type

It is noted that a number of large-scale human rights education programs have been supported at the state level in a number of European countries. At the same time, human rights are considered as one of the main values of the formation of democratic citizenship, so they are included in school educational programs (Great Britain, Germany, Lithuania, Poland), taking into account the challenges of today.

The received analytical material (analysis of the European experience and the conducted survey) allowed to determine that a “hybrid system of political education” should be introduced in Ukraine, which would be created taking into account the international experience and would combine new elements with inherited ones. It was emphasized that public authorities should have an impact on both the content of political education and the creation of a system of its institutions, but with the involvement of the public in this process.

It is substantiated that the modernization of the political education system in Ukraine is possible only through the development of civil society, which operates a model of legal behavior, consisting in dialogue between government and man, based on the principles of personal initiative, individual awareness of self-worth and legal status. the law and its willingness to abide by it.

Key words: education, political education, democratic political education, system of political education, political culture, political socialization